

Datum
2021-03-23
ESV dnr
2021-00056
Handläggare
Jolanta Feliga

Ert datum
2021-01-15
Er beteckning
Fi2020/02978

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Enheten för statlig arbetsgivarpolitik
Daniel Dahlgren
08-405 57 37

Ekonomistyrningsverkets remissvar över betänkandet En gemensam utbildning inom statsförvaltningen (SOU 2020:40)

Ekonomistyrningsverket (ESV) har svarat på remissen utifrån myndighetens uppgift att utveckla och förvalta den ekonomiska styrningen i staten, och lämnar framför allt synpunkter på de förslag som berör ESV:s perspektiv. ESV tillstyrker delar av Tillitsdelegationens förslag men lämnar även ett antal avvikande synpunkter.

ESV instämmer i att det är viktigt att statsanställda har goda kunskaper om den statliga värdegrunden och de grundläggande rättsprinciper och regelverk som gäller i statsförvaltningen, till exempel bestämmelser om offentlighet och sekretess (8.1.1). ESV anser dock att utredningens samlade förslag är för ambitiöst och kostnadskrävande med tanke på att det saknas en problembild som klargör att statsanställda överlag har bristande kompetens inom de områden som ingår i den föreslagna utbildningen. Dessutom omfattas redan många statsanställda av introduktionsutbildningar av olika slag.

ESV kan också konstatera att mätningar visar att det i grunden finns ett starkt förtroende för myndigheterna hos medborgarna och att det har ökat under de senaste åren.¹ Sverige är också det tredje minst korrupta landet i världen, enligt Transparency Internationals korruptionsindex för 2020. Till detta kan läggas regeringens uppföljning av delmålet inom arbetsgivarpolitiken att de statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd. Som underlag för uppföljningen av delmålet redovisar regeringen årligen antalet ärenden vid myndigheternas personalansvarsnämnder. Den senaste redovisningen visar på en minskande trend de senaste tio åren.²

Eventuella nya utbildningsinsatser bör därmed utgå från detta nuläge och utföras kostnadseffektivt utan ökad administration eller organisatorisk överbyggnad. ESV avstyrker därför förslaget om att inrätta ett råd för utbildningens innehåll (7.4.2,

¹ https://medieakademin.se/wp-content/uploads/2021/03/Presentation_fortroendebaremetern_2021-1.pdf.

² Prop. 2020/21:1 Utgiftsområde 2, s.52-53.

7.4.3), och att utbildningen ska genomföras både på elektronisk väg och genom fysiska möten; att handledare anordnar och leder mötena (9.4.3).

Utbildningen ska vara gemensam, obligatorisk och lagreglerad för hela statsförvaltningen (7.3.1, 7.3.2, 7.4.1, 8.1.1)

ESV ser positivt på förslaget att alla statsanställda får en god introduktion och ett kontinuerligt kunskapsstöd i sin roll. ESV stödjer även idén att en introduktionsutbildning ska vara anpassningsbar och flexibel utifrån olika faktorer som myndigheternas storlek, verksamhetens karaktär och de nyanställdas förkunskaper (8.1.1).

ESV ser däremot inte behovet av att utveckla en gemensam (7.3.1) och obligatorisk (7.3.2) utbildning för alla anställda inom statsförvaltningen.

ESV avstryker också förslaget att införa en lagreglerad utbildning som omfattar både riksdagens och regeringens myndigheter (7.4.1), främst av skälet att ESV inte bedömer att det är nödvändigt med en sådan reglering. Ett enklare sätt att sätta fokus på frågan skulle vara att regeringen uppmärksammade den i den årliga dialogen med myndigheterna under regeringen och där även diskuterade eventuella kompetensbrister. ESV anser vidare att det redan genom de lagar som reglerar riksdagens myndigheter åligger dem att se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt, och att rätt kompetens då är en central utgångspunkt.

ESV anser att ansvaret för att de statsanställda tar del av dessa utbildningar och i övrigt har rätt kompetens även fortsättningsvis ska ligga på respektive myndighet.

ESV anser att en uppföljning av utbildningen är viktig ur olika perspektiv (10.1). Uppföljningen av vilka statsanställda som genomgått utbildningen borde ligga på respektive myndighet. Övergripande statistik på hur många som genomgått utbildningen kan eventuellt lösas med en inloggningsfunktion. ESV anser dock att det är bra att utbildningarna är öppna för alla, även för dem som inte är statsanställda.

Förslag om en kombination av e-utbildning och fysiska möten (9.2.3)

ESV avstyrker förslaget om att utbildningen ska utformas som en kombination av e-utbildning och fysiska möten. Efter ett år med coronapandemin upplever ESV att den digitala mognaden har ökat i statsförvaltningen, och att det numera finns ett mer utvecklat synsätt på de digitala möjligheterna för utbildning, lärande och interaktion. ESV föreslår därför att utbildningarna enbart blir digitala.

ESV ser vidare att det på olika myndigheters webbsidor redan finns uppdaterad och aktuell kunskap i form av utbildningar eller information inom områden som är relevanta för den föreslagna utbildningen, som värdegrunden, rättssäkerhet och styrprinciper för staten. ESV föreslår att detta återanvänds. Det skulle till exempel kunna publiceras på regeringens webbportal (Så styrs Sverige) eller på en nyskapad

webbsida/digital plattform, tillgänglig för alla inom statsförvaltningen. Även riksdagen har relevant information på sin webb.

ESV anser att en betydligt mer kostnadseffektiv väg skulle vara att myndigheter som ansvarar för olika delar av de kunskapsområden som tas upp i betänkandet (t.ex. ESV, Statskontoret, Arbetsgivarverket, Uppsala universitet och Sieps) på en gemensam digital plattform skulle kunna tillhandahålla kunskap bland annat i form av webbutbildningar som kan användas av alla.

Om regeringen skulle besluta att införa en ny lärplattform är ESV beredd att samordna arbetet med att skapa och förvalta den med kunskap inom de områden som föreslås i slutbetänkandet. ESV har över tjugo års erfarenhet av att bedriva utbildningar för myndigheter och har genom sina utbildningar och nätverk kontakt med i princip alla myndigheter, inte enbart under regeringen.

Utbildningen finansieras genom anslag och nedlagd arbetstid (12.3.1, 13.9)

ESV tillstyrker delegationens förslag att finansiera utbildningen med anslagsmedel och att nedlagd arbetstid ses som en lönekostnad hos respektive myndighet. ESV delar dock inte delegationens bedömning att medel bör omfördelas från ESV:s förvaltningsanslag. Även om ESV:s webbutbildning Grunderna i statlig styrning skulle bli en del av den nya introduktionsutbildningen bör ESV ansvara för att hålla den uppdaterad. ESV bedömer inte heller att förslaget påverkar behovet av ESV:s övriga utbildningsverksamhet, som för övrigt till allra största del är avgiftsfinansierad.

ESV tillstyrker följande förslag:

- Den gemensamma utbildningen inom statsförvaltningen syftar till att stärka förmågan att hantera den särskilda roll som den som arbetar vid en statlig förvaltningsmyndighet eller en domstol har och öka kunskapen om grundläggande rättsprinciper och regelverk som gäller i statsförvaltningen (8.1.1).
- En lärplattform för staten kan byggas ut (9.5.1).
- Uppföljningen är viktig ur olika perspektiv (10.1).
- Utbildningen finansieras med anslagsmedel och nedlagd arbetstid ses som en lönekostnad hos respektive myndighet (12.3.1).

ESV avstyrker följande förslag:

- Utbildningen bör vara gemensam för alla anställda inom statsförvaltningen och inte bara omfatta nyanställda (7.3).
- Den gemensamma utbildningen för anställda inom statsförvaltningen ska vara obligatorisk (7.3.2).
- Grundutbildningen ska genomföras både på elektronisk väg och genom fysiska möten (9.2.3).
- En lagreglerad utbildning som omfattar både riksdagens och regeringens myndigheter (7.4.1).

- Ett råd som beslutar om utbildningens innehåll och att den övergripande regleringen av rådet ska ske genom lag (7.4.2)
- Anslagsmedel omfördelas från ESV:s förvaltningsanslag (13.9).

I detta ärende har generaldirektör Clas Olsson beslutat. Utredare Jolanta Feliga har varit föredragande. I beredningen har också avdelningschef Peter Kvist, enhetschef Martin Sparr, kommunikationschef Christina Cronsioe samt utredarna Maria Ingelsson och Bo Henriksson deltagit.

Datum: 2021-04-08

.....
 Beslutande
 Clas Olsson
 Namnförtydligande

.....
 Föredragande
 Jolanta Feliga
 Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.